

Suomen kielen ja kirjallisuuden pedagogiikka

POMM1083

Annakaisa Lehtonen
annakaisa.a.lehtonen@jyu.fi
annakaisa.a.lehtonen@gmail.com

Moduulitehtävien esittely - RYHMÄT ja AIHEET

Oppikirjatekstien tarkastelua: sanaluokat

- Nea Räisänen, Kaisa Kallunki, Elina Luoma, Patrik Heikkinen, Ellinoora

Sensitiiviset aiheet ja niiden käsittely lasten- ja nuortenkirjallisuudessa

- Johanna Torkkel, Elli Sorvari, Saga Lahtinen, Aino Lietsala

Lukemaan ja kirjoittamaan opettamisen ja oppimisen alkuvaihe - KÄTS-oppitunnit

- Lotta Pärssinen, Meri Kampman, Reetta Niva, Julia Pohto

Draamatyöskentelyn periaatteet

- Aarne Orrainen, Leevi Rantanen

Minä kirjoittajana

Keskustele vieruskaverin kanssa kirjoittamisesta:

- Miltä ajatus tarinan kirjoittamisesta tuntuu? Miksi?
- Millaisena kirjoittajana itseäsi pidät?
- Millaisia muistoja sinulla on tarinoiden kirjoittamisesta kouluaikoina?

Reflektointia jatketaan kirjoittamisen jälkeen.

Minä kirjailijana

- Kirjoitetaan fiktiota

Ohjeet

- Teksti kirjoitetaan **vaiheittain** ohjeiden mukaan. Jokaista kappaletta kirjoitetaan **5 minuuttia**.
- Minä-kertoja
- Kertojalla on vanha, huonokuntoinen Jerri-koira, jonka jalat ovat käyneet jäykiksi ja ruokahalukin on kadonnut.
- Tarina palautetaan lopuksi PedaNetin palautuskansioon (näkyvät kaikille).
- Kirjoittamisen jälkeen vielä pohdintaa, miltä kirjoittaminen tuntui. Tämä kirjoitetaan omalle sivustolle.

Koiran loppu

1. Kertoja katselee pihalla olevaa Jerri-koiraansa. Kuvaile, miltä koira näyttää.
2. Kertoja muistaa, miten hän sai koiran pentuna. Hän muistelee myös, millaista hänen oma elämänsä silloin oli.
3. Kertojan seuraksi tulee toinen henkilö - naapuri tai joku muu. Nämä kaksi keskustelevat. Vieras moittii kertojaa siitä, että tämä antaa koiran kärsiä eikä vie sitä lopetettavaksi. Kirjoita vuorosanat allekkain lainausmerkkejä käyttäen (muista laittaa **johtolauseet** eli kerro, kuka sanoo mitäkin).
4. Kertoja ei tahdo lopettaa koiraansa. Hän käy mielessään läpi muistojaan ja miettii, miksi koira on hänelle niin tärkeä ja rakas.
5. Kertoja tekee ratkaisunsa. Kirjoita tarinalle haluamasi lopetus.

Oman kirjoitusprosessin pohtiminen

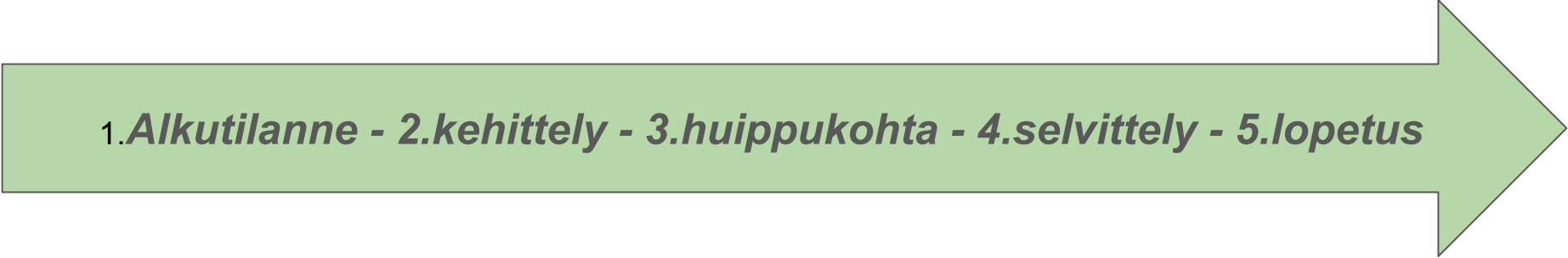
Reflektoi omaa kirjoitusprosessiasi PROPEEN.

- Miltä ensimmäisen kappaleen aloittaminen tuntui?
- Mikä kappale tuntui hankalimmalta kirjoittaa? Entä helpoimmalta?
- Mikä auttoi tarinan kirjoittamisessa?
- Mikä teki siitä hankalaa?
- Mitä muita ajatuksia tehtävä sinussa herätti?

Mistä Koiran loppu -tarina koostuu?

1. Kuvailevaa tekstiä
2. Kertovaa tekstiä, **takauma**
3. Dialogi (vuoropuhelu), **jännite** kasvaa
4. Kuvailevaa tekstiä, **takaumia**
5. Kertovaa tekstiä, kuvailevaa tekstiä (**ennakointi?**)

Koiran lopun juonen kehitys

1. *Alkutilanne* - 2. *kehittely* - 3. *huippukohta* - 4. *selvittely* - 5. *lopetus*

Kerronnan keinot proosassa

Kertova teksti

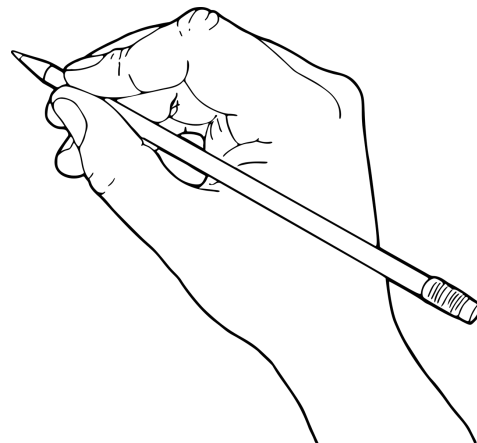
- Vie tapahtumia eteenpäin
- Paljon verbejä (toimintaa ja tapahtumia)

Kuvaileva teksti

- Esittelee henkilöitä ja ympäristöä
- Tapahtumat eivät oikein etene
- Paljon adjektiiveja ja substantiiveja

Dialogi

- Henkilöt keskustelevat
- Antaa lisätietoa tilanteesta, henkilöiden luonteesta ja heidän välisistä suhteistaan

Mitä tarinan avulla voi harjoitella? / Mitä tarinan kirjoittamisella voi arvioida?

- Kappalejakojen tekeminen
- Juonenkulku (juonikaavio + ajallinen eteneminen)
- Kerronnan keinot proosassa
- Vuorosanojen merkitseminen
- Kertojan käyttö (minäkertoja)
- Päähenkilö, sivuhenkilöt, taustahenkilöt
- Kieli
- ym.

Mikä on tällaisen tekstin
funktio?
Mitä teksteillä voisi
tehdä?

Karvin tutkimuksen tuloksia 2

Tyttöjen ja poikien suhteellinen osaamisero kirjoittamisessa on säilynyt samana koko 2000-luvun.

- Tytöt ovat vahvasti edustettuina taidoiltaan vahvimmassa neljänneksessä oppilaista
 - pojat heikoimmassa neljänneksessä.
 - Arvioinnin tuloksessa oli miltei yhden arvosanan ero niiden oppilaiden välillä, joiden **asenteet** olivat yhtäältä kielteisimmät, toisaalta myönteisimmät kirjoittamista kohtaan.
 - Koulupolun aikana muodostuneet tunteet ja asenteet näkyivät erityisesti kirjoittamisen taidoissa sekä **oppilaan käsityksissä itsestä** tekstien laatijana.
-

Ennakkotehtävä (oltava PedaNetissä viimeistään **tiistaina**)

Kehittele tehtävä, jolla oppilas voi harjoitella kerronnan keinoja (kertova teksti, kuvaileva teksti, vuoropuhelu).

- Tehtävän tulee harjoituttaa yllä mainittuja asioita (voit ottaa mukaan kaikki kerronnan keinot tai keskittyä 1-2 keinoon).
- Tehtävän tekemiseen aikaa n. 10-15 minuuttia.
- Voit suunnitella muutaman lyhyen tehtävän tai yhden pidemmän.
- Kirjaa ylös itsellesi, mitä oletat saavasi vastaukseksi ja miten tehtävä arvioidaan / tarkastetaan.
- Kohderyhmä 6.-7.lk

Kirjoita tehtävään auki kaikki ohjeistus ja linkitä materiaali, mikäli sellaista käytät.

PALAUTA TEHTÄVÄ PEDANETIN PALAUTUSKANSIOON ("Tehtäviä kerronnan keinoista")